

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$, 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oră 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Congrua.

Nu intenționăm să intrăm în meritul chestii, întrucât e congrua astăzi suficientă pentru existența unui preot. O lăsăm până ce mișcarea preoților de alte confesiuni va fi luat proporțiile, ca glasul preoțimei din țară să se asculte și la guvern.

Deocamdată dăm expresiune nemulțumirii generale, ce se manifestă la preoții noștri pentru feliul, cum li-se trimite congrua acasă. Din multe considerații nu suntem în situația a publică multele scrisori, ce ni-s-au trimis în chestia aceasta. Una însă suntem datori să o spunem, că feliul cum se expediază congrua singuraticilor preoți, nu e permis să se perpetueze.

Înțelegem și noi greutatea de biurou, dar nu putem scuza nici un fel de biurocratism, pe urma căruia preoții noștri, cărora le-a sosit congrua în Noemvrie anul expirat să-o primească de abia în Februarie anul de față.

Niciodată preotul n'a fost mai avizat la bănișorii aceștia puțini, ca acum, când fiecare preot are o mulțime de cheltueli cu casa, economia și creșterea copiilor. Nu poate fi indiferent pentru nime, ca să-și primească banii cu patru luni înainte sau după termin, mai ales că nici un obstacol de luat în seamă nu justifică procedura aceasta. Credem, că a sosit timpul, ca să se caute o modalitate acceptabilă pentru ușurarea expediții congruei.

Știm, că la întârzierea aceasta a expediții congruei mai contribuie și neglijența unor protopopiate, unde preoții chiar — mai bine dotați — uită să-și trimită documentele la timp. Dar tocmai aceasta ar trebui evitată, eventual prin expediția directă la adresa singuraticilor.

Ceva la tot cazul trebuie să facă consistorul nostru, ca să curme amărăciunea, ce o provoacă feliul de până aci al expediții congruei, și să prevină bănuelile absolut neîntemeiate, ce se urnesc pe urma acestei amărăciuni.

Ar trebui asemenea ca consistoarele noastre să intervină la locurile competente, ca și statul să expedieze congrua la timp. Pentru ce trebuie ca preoții noștri să aștepte după congrua lor, ce e scadentă la 1 Iulie, până în Noemvrie? Pentru ce preoții altor confesiuni primesc congrua lor întotdeauna la timp, numai ai noștri trebuie să aștepte cu lunile, până ce le sosește? De ce trebuie să sufere preotul nostru pentru biurocratismul din ministerul de culte, când acela s'ar putea schimba cu o trăsătură de penă?

E într'adevăr de neînțeles, că preoții noștri, cărora de iure le e scadentă congrua în 1 Ianuarie, de abia în Februarie a primit-o pe cea din 1 Iulie a anului expirat.

Inceperea tratativelor de pace cu România. »M. T. I.« aduce un comunicat oficios din Viena după care noul guvern român s'a declarat de aplicat pentru începerea consultărilor de pace. În vederea acestora ministrul de externe contele Czernin va merge, nu peste mult, la București, unde va conveni cu ceilalți delegați ai țărilor aliate.

Ministrul prezident, generalul Averescu a trimis un comunicat guvernelor puterilor centrale, prin care le invită la tratative de pace. Se crede, că tratativele se vor începe în 22 crt. Cercurile diplomatice se exprimă cu multă rezervă despre rezultatul păcii cu România, care încă nu e aplicată să renunțe la aspirațiile mari. La tratări va lua parte și secretarul ministerial Kühlmann, care a și plecat la Focșani.

O nedumerire.

Cei ce-si vor lua osteneală dintre Ocetitori ai „Unirii” a trece în fugă și peste elucubrațiunile desfășurate sub titlul de mai sus, își vor fi punând cu mirare întrebarea, la ce atâta vorbă, și a face obiect de discuțiune niște lucruri adiafore, peste cari obștea mare a clerului trece fără nici un scrupul la ordinea zilei?! Dară din prilejul, că on. S. Popa, preot în Bologa a ținut a fi lucru de actualitate, ca în împrejurările vieții critice a bisericii de astăzi, — când în celea mai multe sate n'avem cantori și învățători instruiți în tipicul bisericii — să redacteze „Casa Domnului” o revistă ce se ocupă exclusiv cu tipicul bisericii noastre, cogitând că pe calea aceasta o să aducă uniformitate în slujbele bisericii; nereflexând la împrejurarea că toate cărțile noastre rituale cu celea rubrici multe tipicale, ce le folosește biserica noastră din celea veacuri de demult, au în vedere slujba bisericească din mănăstiri, care ziua-noaptea avea să-i țină ocupați cu rugăciuni și cântări pe cei monahi, cari își dedeau viața singur slujbei lui Dumnezeu. Până când în biserica noastră, nu se va compila din celea cărți multe și vaste, un compendiu-directoriu mai abreviat, potrivit împrejurărilor vieții bisericești de astăzi, și în special modului de traiu a preoțimii și învățătorilor-cantori, cari pe lângă slujbele de biserică, sunt deobligați în conștiință a îndeplini datorințe multiple, aci din o parte, aci din alta; la uniformitate și regularitate în slujbele bisericești nu ne putem aștepta pe lângă tot zelul și bunăvoința ca să nu zic ardoarea ce iar caracteriza pe unii preoți devotați cu tot sufletul chemării lor.

Apariția revistei speciale „Casa Domnului” de o parte deci, de altă parte împrejurarea că în trei calendare ce mi stau înainte „Calendarul nostru” edat de „Calea Vieții” prin urmare redactat de oameni cu știință tipicală; calendarul „Asociațiunii” și calendarul de pe 1918 dela Arad, îmi place a crede că și acesta este redactat de oameni cu praxă tipicală; pe Duminica ce cade pe 11 Ianuarie st. v. se arată că este de a se citi evanghelia a 14-a dela Luca, — vinderea orbului de lângă Ierichon, — mă îndeamnă să-mi dau expresiune nedumeririi ce o am în aceasta chestie. Și anume canonul ce se cuprinde în toate evangheliile, — pentru cetitul evangheliilor până la începerea Triodului dispune următoarele: „De să vor face Paștile la 22 Aprilie, — între Duminica după botez și a Triodului să fac 4 săptămâni; și dacă s'a cetit mai înainte

a 14-a Duminică dela Luca; după Duminică după botez, se pune a 12-a dela Luca (a leproșilor) apoi a 15-a dela Luca (Zacheiu) și în a 3-a săptămână ceea a 16 a dela Mateiu și a 4-a săptămână a 17-a a lui Mateiu, — tot așa ne spune și tipicul redactat de cei trei profesori Bojor, Papiu și Roșianu apărut în Blaj la 1914 la pag. 64. După ce dară după tipic în anul acesta pascal în Duminică din 3 Decembrie st. v. ce a căzut înainte de s. Nicolae, — a trebuit să se citească evanghelia a 14-a dela Luca, — urmează ca citindu-se și la 21 Ianuarie st. v. tot evang. a 14-a dela Luca, precum ne arată toate calendarele, și „Calea Vieții“ din Comloșulmare. „Casa Domnului“ pune pe Ian. 21 a 16-a Mateiu (a talașilor) și aceasta contrar tipicului. Aceasta evangheliie într'unul și acelaș an pascal s'a citit de 2 ori, până când evang. a 16-a, dela Mateiu (a talașilor) nu se citește nici odată; și nu se va citi nici în anul ce vine, — urmând evangheliile dela Luca mai înainte de a se împlini celea 16 respective 17 săptămâni a lui Mateiu. În anul acesta pascal căzând pe Duminică a 16-a a lui Mateiu, Duminică înainte de Ziua Crucii încă nu s'a citit. Ce rezultă dară de aici? aceea că nici chiar cu citirea evangheliilor nu suntem uniformi; și apoi totuși citirea evangheliilor într'o ordine bine stabilită în toate bisericile e de mai mare însemnătate, ca bunăoară omisiunea unor sedelne, ori condace, sau punerea altor atihovne nepotrivite de către cei cantori neinițiați în tipicul bisericii; — căci deși după părerea unor și altor preoți indiferenți față de prescripțiile tipicului, că toate evangheliile sunt alui Dumnezeu, și că toate sunt bune și, să pot citi ori care, — dară după ce predica de obicei conține în sine învățătura esențială scoasă din evangheliile Duminicii, — credințioșii cari cercetează regulat bi-

serica își imprimă în memorie pericoapa evangheliiei citite într'o Duminică, și din întâmplare mergând în satul vecin în biserică iar i-se dă prilej să vadă citindu-se tot evangheliia ce a auzit-o în biserică sa mai înainte cu vre-o câteva săptămâni. Subscribului i-s'a dat caz, că un poporean și-a făcut observațiunea că evangheliia a 5-a dela Luca — ce după canonul prescrie de evangheliie este a se citi înainte de 6 Noemavrie st. v. — de către alți popi s'a citit și cu 3 săptămâni mai înainte de s. Arhangheli. — firește că s'a citit și se citește și astăzi de către preoți cu 2 și 3 săptămâni mai înainte, dară nu-și iau nici atâta răgaz ca să citească baremi dacă nu tipicul, cel puțin „înștiințarea pentru cetania evangheliilor peste tot anul, de unde se începe, și unde se săvârșesc“ tipărită pe paginile prime a evangh. celor vechi, și la celea nouă la fine.

Până vom ajunge la uniformitate în alte rubrici de ale tipicului, ar fi bine ca baremi apostolul și evangheliia să le punem în ordinea statorită de canoanele bisericii.

Tot așa nu e uniformitate nici în cititul apostolului, s. e. la săptămâna 33 a Duminică după Rusalii se citește apostolul din Duminică „Vameșului și a Farisăului“, — dacă în anul acesta a 33 a Duminică după Rusalii a căzut pe Duminică după botez, — așadar pe 5 dumineci până începerea Triodului, — din Apostol nu ne putem orienta, că oare care apostol este de a se citi? Căci dacă se citește apostolul din Duminică a căreia evangheliie o prescrie tipicul ca să se citească, în cazul acesta se repetesc apostolii din duminicile 29, 31 și 32, — căci cantorii noștri începând dela Rusalii citesc în serie neîntreruptă Apostolul.

Dacă s'ar eda în editare centru bisericesc, bunăoară în Blaj, un calendar oficios bisericesc, cum a fost calendarul „Unirei“

din anii trecuți și dacă la arătarea evangheliilor din fiecare Duminică s'ar pune mai multă grijă conformându-se cu prescripțiile tipicului; la fiecare Duminică s'ar putea pune și pericoapa ce este de a se citi din apostol; pe calea aceasta poate că am ajunge și avem uniformitate baremi în citirea Evangheliiei și Apostolului.

Și până atunci în ale tipicului ne pot servi de cinoxură și îndrumare principiile și regulile depute în „Tipicul bisericesc“ editat în Blaj la an 1914 de trei bărbați competenți, cari precum înșiși mărturisese la edarea celui manual au fost conduși de dorința sinceră de a contribui cât să poate, mai mult la păzirea uniformității și regularității în îndeplinirea serviciilor sacre.

Pentru aceea din parte-mi revista tipicală ce a apărut sub numirea frumoasă „Casa Domnului“ în Bologa (Kissebes) redactată altcum cu multă sîrguință de On. S. Popa, nu o aflu a fi reclamată de împrejurările critice de astăzi. Nu-i vorbă, On. S. P. este un scriitor bun de forță pentru popor, povestitor tare plăcut, — chiar pentru aceea pagubă de talentul său, și de timpul ce-l petrece alegând celea date migăloase de tipic, chiar și pentru zilele comune, când necum pentru acestea, ci nici pentru dumineci și sărbători n'avem în stranile bisericii decât băețandri ori câte o fată, ici colea câte un bătrân, care nu știe de ce e bun tipicul! Nu-i în interesul neamului nostru, să avem gazete și reviste multe fără abonenți, ci să avem puține bine redactate și cu mulți abonenți, și în jurul acestora să fie concentrați toți scriitorii mai destoinici și mai abili de condei; pe calea aceasta s'ar putea susține la nivelu gazetele noastre, ar putea satisface dorințele cetitorilor, și-ar putea și înamuți cetitorii și astfel n'ar fi silite gazetele celea mai multe ale noastre, că după vege-

FOIȚA.

Cea din urmă slujbă.

— Memoriei unei preotese. —

Erau opt într'o chilie: patru copii în două paturi și unul în leagan, pe o canapea era trântit părintele Aurel, iar către fundul casei mai era un pat. Acolo erau două femei, una în vârstă, ședea pe un scaun cu capul răzimat de dunga patului și dormia, iar cealaltă, ca de trezeci de ani, era culcată în pat, cu ochii deschiși: singur ea era trează în casă. Își aruncă privirile când la lumina ce ardea pe masă, când la mamă-sa, femeia culcată pe dunga patului, — când la părintele Aurel. Apoi la cele două paturi și la leagan. Le privea prelung și zimbă:

— Durmiți, durmiți, dragii mei, — e'acui adorm și eu!...

Părintele Aurel și mamă-sa abia de câteva minute adormiseră. De când se înserase au fost tot în jurul ei, când au ridicat-o, când i-au așezat capul pe perină, iar ea... gemea mereu. Mamă-sa era preoteseasă în al treilea sat și venise de două zile, cât ce auxise de boala mortală a fetei sale. Bărbatu-său, părintele Aurel, nu dormise de trei nopți.

Ea a răbdat dureri mari, până către miezul nopții și singura-i mângâiere era, că

are pe cineva în jurul ei. După miezul nopții i-se mai potoliseră durerile — și atunci... ațipiră cei doi.

Din când în când par'că se porniau din nou durerile. Atunci se opinia din toate puterile să-și oprească geamătul, să nu-i trezească pe cei cari dorm.

— Durmiți, durmiți, dragii mei, e'acui adorm și eu!...

În sfârșit o arsură puternică prin piept o sili să scoată un țipăt ascuțit — iar cei doi săriră deodreptul în picioare. Părintele Aurel veni lângă pat.

— Iar te doare, Martă?... îi zise în sfârșit, punându-i mâna pe frunte.

Martă nu i-a răspuns. Își privea numai bărbatul liniștită. Abia când părintele Aurel își ridică mâna, începă și ea să miște din buze.

— Nu mă mai doare nimic!... — zise în sfârșit — slăbizând fiecare verbă.

Îi aduseră o ulcică de lapte.

— Nu mi-e foame!... — zise din nou Martă zimbînd. — Vei vrea să mi dai mie de mîncare?

În leagan se făcu mișcare, apoi... un geamăt de copil... Acum Martă se mișcă mereu în pat, cerca să se ridice și nu putea. Facu semn mamei sale și îi șopti:

— Mamă, adă pe Otilia încoace!

O aduseră și o ținură în brațe, în fața ei. Otilia era copila ei cea mai mică, abia de zece luni. Martă o privi zimbînd, apoi începă din nou să se svârcolească în pat.

— Aurel, mută mă mai către părete! — zise în sfârșit către bărbatu-său.

Părintele Aurel se supuse, izbucnind în plîns.

— La ce plîngi? — îi zise Martă. — Pune pe Otilia lângă mine, sa ne mai jucăm odată!

O puseră. Copila mișcă din mâni și îngăna cuvinte neluțelese.

Acosta a fost copila durerilor ei. Cu câteva luni înainte de naștere pe bărbatu-său îl duseră ca... preot militar. O, cât s'a trudit în lipsa lui! Cât a muncit, ca patru, ziua noaptea! Avea o sora mai mică, preoteseasă în celalalt colț de țară, care-i scria mereu: grijește Martă, că ai cinci copii oruță-te!

Dar... cum să se fi cruțat?

Acum de o lună venise și Aurel acasă și o găsi în pat.

— Ah! — miște friguri trecătoare... — îi zicea cu fața radioasă de bucurie — dar... a trebuit să înțarce pe Otilia.

Nici nu s'a mai ridicat din pat de-atunci. Acum își strinse copila la sin și o sărută mereu.

— Mamă dragă, ridicăți-mă, s'o mai țin odată pe genunchi!

— Las' draga, — îi ziseră amândoi de-odată, — las' ca prea ești ostenită!

Dar Martă nu se lăsă. Își adună toate puterile și cât ai clipi din ochi era ridicată și cu Otilia în brațe. O legăna de câteva

ție de un an doi să dispară din lipsă de
rijin din partea publicului cetitor.

Precum le am scris aceste șire, sine
a et studio, așa doresc ca să fie cetite și
n cealaltă parte fără nici o supărare

Gr. F.
par.-protop.

Reluarea ostilităților cu Rusia.
e urma încheerii păcii cu Ucraina,
aporturile puterilor centrale cu Rusia
u rămas nelămurite. Trotzky a de-
larat, că pace cu puterile centrale
u încheie, dar nici războiul nu voește
l-continue, ci demobilizează numai
ecât, întregă oștirea rusească. Che-
țiile economice, comerciale, posta,
telegraful etc. se vor limpezi între
usia și puterile centrale în tratativele
e se urmează la Petroburg între gu-
ernul rusesc și delegațiile puterilor
centrale aflătoare în capitala Rusiei.

Declarațiile aceste n'au mulțumit
e delegații puterilor centrale, cari au
pus, că armistițiul s'a încheat în ve-
erea păcii cu Rusia. După ce pacea
u s'a încheiat, puterile centrale își
scapătă libertatea de acțiune și în
7 Febr. se consideră a fi iarăși în
război cu Rusia.

Pe urma acestora Germania și
Austria-Ungaria și-au revocat delegații
în Petroburg. Comunicatele semiofio-
ase spun, că la acțiunea nouă de
război împotriva Rusiei monarhia
austria-ungară nu mai ia parte, fiindcă
a mai e mărginașă cu Rusia numai

cu Ucraina, cu care a încheiat deja
pacea. Astfel războiul cu Rusia îl va
continua numai Germania.

Războiul european.

— Telegramme oficiale. —

*Budapesta, 18 Februarie. Frontul
apusean.* Luptele s'au înăspriț în multe
secțiuni ale frontului. Activitatea in-
fanteriei s'a mărginit la lupte de son-
daj. În decursul vremii limpezi, avioa-
nele au dezvoltat noaptea și ziua acti-
vitate vivace. Au bombardat pe es-
tensiuni mari instalațiile militare duș-
mane de după front. Un aeroplan a
atâcat Londra. În ultimele două zile
am împușcat de pe uscat și în lupte
aeriane 16 avioane și 2 baloane duș-
mane.

Pe celelalte fronturi n'au obvenit
evenimente deosebite.

Actele sinodului „eparhial” ținut în 31 Iulie 1776 în T.-Szarvad.

— Comunicat de dr. Z. Păclisanu. —

Documentul pe care îl public aici
face parte din colecția mea de acte
privitoare la viața bisericească a ro-
mânilor din Ardeal și Ungaria în secl.
XVIII-lea. Sinodul, despre care e
vorba, a fost ținut sub prezidiul vica-
riului general episcopesc Ignatie Da-
rabant — devenit mai târziu episcop
al Orăzii-mari — pe timpul când

vădica Gregorie Maior își făcea vizi-
tațiunea canonică în comitatul Solno-
cului de mijloc. Hotărârile acestui sinod,
cari aruncă o viață lumină asupra vieții
noastre bisericești din vremurile acelea
nu au lipsă de nici un comentariu.

Protocollum actorum Synodi sub 31 Iulii et sub-
sequ. Augusti diebus Anno 1776 in T. Szarvad
coactae et celebratae.

Anno 1779 die 31 Iuly gratioso jussu
Exmi Illmi et Rmi Dni G. Gregorii Major
Eppi Fogarasiensis canonicam visitationem
in cotto Szolnek medioeri tractuque Sante-
iensi facientis pro clero in praefato tractu
generalis synodus instituta est, in quam
posteaquam convenissent universi parochi e
singulis pagis cum suis quisque curatoribus
atque in praedeterminato agenda synodi loco
parochis ab una saecularibus vero ab altera
parte constitutis Rme Dno Ignatio Darabant
fogarasiensi vicario praesidente cum adjunctis
assidentibus Augustino Körösi vicario Szanto-
iensi, Samuele Klein E. C. F. canonico,
Ioanne Kókényesdi archidiacono loci, Georgio
Lipczey archidiacono Illésfalvaensi, Ioanne
Balint ecclesiarum főkoratore etc. etc. invo-
cato s. Spiritu inchoata est synodus modo
sequesti.

Praemissa est ante omnia sequens ex-
hortatio:

Bine a voit milostivul Dumnezeu, care
precum zice apostolul, nu ne-a lăsat pe noi
să ne ispitim mai mult de cât putem, ca pe
toți, cari întru aceste vremi de ispită eram
risipiți și împărăchiați, iarăși întru una ne-au
adunat și ne-au împrumutat întru o dragoste
frățească ca să nu fie între noi mai mult
împărăchierii ei una și gândim, una să înțe-
legem una să credem aici să ne plecăm la
toate vânturile și să credem la toate duhurile,
ci de-acum înainte să ispitim duhurile și să
stăm întru credința și legea cea adevărată,
pravoslavnică a bisericii răsăritului care e
am luat dela sfinții Părinți și s. săboare nici
mai mult să vă lăpădați de scaunul mitropo-
poliei voastre cei vechi de zile, rămâneți a
Făgărășului, căreia au fost supuși toți pă-
rinții, moșii și strămoșii și tot neamul nostru
cel românesc de legea grecească în toată
țara Ardealului, lipindu-vă de cei străini și
năimiți, cari n'au grijă a păzi legea și pra-
vila s. Părinți ci numai să nevoiesc a-și
umplea pungile de argint și de aur și să
mănânce casele văduvelor și să vândă pe
bani tainele cele sfinte și darul Duhului
sfânt împotriva scripturii și a pravilei. Carora
înșivă voi sunteți mărturie și toți bine știți
ce bine v'au adus străinii, ba ce rău dus
dela voi întru aceste vremuri păgubitoare.
Acum dară dragilor mei fiilor învățați-ve de
acum înainte a asculta de mai marii vestri
și a vă supune lor că ei priveghiaza pentru
sufletele voastre ca cei ce au a da seamă
în ziua cea înfricoșată a judecării. Eară noi
nu învățăm nici ve dem înainte alte fără
numai legea cea pravoslavnică a bisericii
răsăritului de s. Părinți precum mai sus s'au
zis și de s. săboare așezată și întărită aceasta
tare și vârtes să o păziți nemîșcată și ne-
mutată întreagă adecă mai înainte de toate
să aveți dragoste unul cătră altul că întru
aceasta razămă toată scriptura și prorocii
după aceea să păziți sfânta biserică cu mie
cu mari unde auzim poruncile lui Dumnezeu
și toată legea, acestea să învățați și să le

pe brațe și îngâna cuvinte dintr'un cântec
leagăn. Apoi o sărută pe frunte.

— O, tu, bucuria năcazului meu!

Atâta mai putu zice, apoi recăzu pe
primă și închise ochii.

Când se făcu ziua — și-i redeschise.
Otilia acum dormea, iar în jurul patului erau
întalți patru: Mărioara, Veturia, Ovid și
Irgil. Marta îi privea pe toți pe rând fără
nici o vorbă. Din când în când arunca
o privire și cătră leagănul Otiliei. Apoi
cu somn părintelui Aurel. Îi șopti:

— Aurel, sunt prescuri?

— Sună, dragă!

— O slujbă încă, Aurel, o slujbă, de...

— Facem, dragă, facem! — răspunse
părintele Aurel suspinând.

— Pleacă tu înainte, — șopti Marta —
și eu viu!

Părintele Aurel își sărută soția pe frunte
și plecă. Se opri pe la cantoral și se du-
că amândoi la biserică. Pe drum se opria
meru și se nita înapoi. Își aducea aminte
de vremile ferice de mai de mult. Când
mergea la biserică, Marta era aproape în-
tindena pe urma lui și asculta și ea slujba
până la sfârșit. În tinda muierilor, cu o
parte în mână, se ruga meru — iar când
la goală biserică, adeseori fredona și ea
pe cântec:

— Doamne, îndură-te spre noi!

Părintele Aurel intră în biserică. Se

apropie de icoana dela tetrapod și începu
să verse un pârâu de lacrimi. Pe icoană
era un strat subțire de praș.

— O, Martă, Martă, — se vede că ești
bolnavă de patru săptămâni!

Făcură slujba. Părintele Aurel citia li-
niștit toate ectenile. Numai câte-odată își
întorcea fără voie capul cătră tinda muierilor.
Parea că și de acolo se aude un glas argintiu
îngereasc:

— Doamne, îndură-te spre noi!

În vremea asta Marta era culcată pe
spate, cu mâinile peste-olaltă și cu privirile
îndreptate spre cer. Își mișca buzele meru,
dar nu puteai s'auzi nimic. Numai dacă și-ai
fi lipit urechea de buzele ei, ai fi deslușit
poate din când în când:

— Doamne, îndură-te spre noi!

— Ție Doamne!

Intr'un târziu își desfăcu mâinile.
Mamă-sa se apropie de dânsa.

— Cum te mai simțești, dragă?

— Bine, mamă, — șopti Marta — vino
să te sărut... și adă și copiii... să-i sărut
și pe ei... c'apoi mai aștept pe Aurel și...
mă duc...

Îi sărută pe toți pe rând și începu să
răsufle din greu.

Când veni Aurel, își încolăci mâinile
pe după capul lui și îi șopti:

— Dumnezeu primească!

Îl ținu așa strins câteva clipe, apoi...
își lăsă mâinile în jos și... mai răsufli de
câteva-ori... *Septimiu Popa.*

țineți și voi și fi vostri cară pre preoții cei legiuți adevă pre carii mai marii vostri vi-ia-rânduit și deaci nainte vi lor rândui, cu dragoste fără cărtelă și fără nici o împotrîvire să i primiți și ca păstorii și duhovnicii vostri și ca pe slugile lui Christos cele de aproape să-i cinștiți și lor intru toate cele suflatești și bisericești ca însuși lui Christos cu toată umilința să ve supuneți, să le în-găduiți și să-i ascultați ca așa pliniți voia și porunca lui Dzeu, dela care tot darul și binele așteptăm și debândim, creștini buni să fim și fi mulțămitori să ne arătăm ca să luăm moștenirea cea fiască bucuria cea de apururea. Ită ca acestea toate bine și desă-vârșit spre lauda și mărirea lui Dzeu și a voastră mântuire să le puteți ținea, de lipsă a fi am judecat ca nu numai preoților cari povățuiesc turma cea cuvântătoare alui Christos ci și norodului să dăm ceva orânduilei și porunci canonicești sau pravilicești din care fieștecarii după chemarea sa să se întocmească și fără seădere cu toată strădania cu toți dimpreună și mai ales cei de vrăstă să le ție.

(Va urma).

Informațiuni.

Discuția asupra votului universal. Și-a ajuns apogeul în vorbirea contelui Tisza. Nu o mai reproducem, după ce cititorii cunosc și așa felul de vederi și de argumentație al fostului primministru. Iși teme supremația maghiară, rolul conducător al clasei intelectuale, statul național și celelalte. Argumentează eu primejdia naționalităților și a social democrațiilor. Vorbirea n'a avut nici un rezultat.

A murit Khuen-Héderváry. Președintele partidului muncii, fostul ministru-preșident costele Khuen-Héderváry a murit în Budapesta în urma unei pneumonii. Repausatul a fost unul dintre acei bărbați de stat, care s'a bucurat în tot cursul carierii sale de încrederea deplină a Curții din Viena. A fost mare aderent a lui Tisza și contrarul oricărei largiri de drept în Ungaria.

Serbare școlară. Ca în toți anii și de data aceasta cu ajutorul lui Dumnezeu, elevii gimnaziului nostru au serbat sărbătoarea școlastică a celor trei ierarhi, deși în cadre mai restrânse, lipsind punctele de orchestră și cor, totuși cu un succes destul de reușit.

Elevii cari s'au distins cu declamările și lucrările lor sunt următorii: Președintele societății de lectură, Cornel Andrea cl. VIII. a ținut o conferință despre viața și faptele episcopului Ioan Inocențiu Micu Klein, care a avut un efect destul de îmbucurător. Au declamat: Aurel Laslo cl. VIII.: „Vestitulul biruinței dela Marathon“, traducere de Șt.

O. Iosif; Romul Feder cl. VII.: „A tanú“, de Váradi Antal; Ioan Racețian cl. VIII.: „Homilia în Episcopi Flaviani reditum...“; Eugen Pop cl. VIII.: „Τὸ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Ἰωάννου...“ „Οὐκίλα“ și Valer G. Ungurean cl. VII.: „Des reugen David Gebet um Sündenvergebung“.

A asistat public destul de mare, așa că aplauzele furtive au contribuit la însuflețirea acestor inimi tinere și doritoare de muncă.

La urmă Evrs. Doma vicar arhiep. Dr. Vasile Suciu, prin vorbirea D-sale măreață, ca încheiere, ne-a sfătuit să sădim în inimile noastre crucea, voința tare și credință neștrămutată, prin cari s'au caracterizat cei trei ierarhi, patronii gimnaziului.

Achitat. Anunțăm cu deosebită plăcere, că comitetul administrativ al comitatului Caraș-Severin a achitat în șednța sa de Joi cu unanimitate de voturi pe dl învățator Ioan Vidu de sub acuzele de nepatriotism, pentru care a fost pos în cercetare disciplinară. Procedura aceasta s'a trăgănat peste un an, fiind dl Vidu în același timp internat la Sopron. Propunerea de achitare a făcut-o dl prim-procurer comitatens Arpad Sulyok, care și în aceste vremuri grave și-a știut păstra calmul judecării, după cum îl știam pe vreme de pace. Dl Vidu a fost adus dela Sopron la această dezbateră pe concediu de 5 zile. Să sperăm, că după atâtea suferințe va încetă și surghiunul d lui Vidu, a iubitelui nostru măestru, a cărui lipsă din Lugoj e resimțim atât de mult. Doar vor reveni odată toți la vetrele lor. „Drapelul“.

Încă un reformator. Un alt ideolog apărut în zilele aceste în coloanele unei reviste. Acesta încă se ocupă cu reformarea pressei, a sturisticii și literaturii. „Ubirul“ îi dă locul de onoare. Ar face-o foaie de zi exclusiv națională. „Cultura Creștină“ și „Cuvântul Adevărului“ să se contopească și să ia locul ziarului nostru, ca organ politic bisericesc. Gherla să fie luminătorul școlii cu o revistă de specialitate școlară. Lugojul să redigeze o foaie pentru popor, iar Oradea-Beiușul să ne dea literatura frumoasă. Mănăstirea Prislopului să-și aibă foaia și literatura ei ascetică. Să se organizeze editarea bibliotecilor, cari apar și dispar. Scriitorilor gr-cat. români să li-se interzică a mai scrie altceva decât literatură gr-cat. română etc.

Așa iubiiți ceitorii! Acum vă procurați numai ochelarii trebuitori. Literatură vă dăm noi. Ochelarii să vă cumpărați din Cluj, Sibiu și Brașov, ca și aceste centre să-și aibă rostul lor în noua mișcare literară. Un singur inconvenient e. Ideologul nostru n'are bani. Dacă ar avea, însă, să mă credeți, că mărțisorul ne-ar afla în alte condiții literare. Căci de asta nu mai poate trăi românul. Și apoi să mai ziceți, că n'au oamenii ce scrie!

Stir.

Pentru Orfellnatul gr-cat. din Blaj a dăruit dl Nicolae Gábor învăț. penz. în Hăpriea 50 coroane. Primească mulțămită.

— În loc de cunună periteare pe mormântul încă proaspăt al iubitelui și neuitatului nostru frate și cumnat Emil Masca, fost preot al Beinli-de-Câmpie, trimitem modestă sumă de 40 cor. pentru „Orfanotrofiul din Blaj“. — Grind-Cristur, 12/II 1918. Alex. P. Șovaroși și soția Eliza n. Masca.

Bolo-pașa osândit la moarte. Cu venirea lui Clemenceau la căma guvernului francez s'a inaugurat acolo un regim, care vrea să sufoace orice mișcare de pace în Franța. Clemenceau și-a început activitatea prin deținerea șefilor pacifști, pe cari dimpreună cu agenții lor i-a extradat tribunului militar, ca acela să judece crimele. Astfel a fost deținut fostul ministru preșident Caillaux, ministrul de interne Maxime pe titlul, că au întreținut relații cu dușmanii și au conspirat împotriva alianței cu Anglia. Asupra unui agent de acesta s'a pronunțat zilele trecute sentința. Bolo-pașa un aventurier a fost acuzat, că a primit bani de străinătate, a cumpărat un mare ziar francez și a militat pentru pace cu Germania. Tribunalul militar l'a osândit la moarte. Sentința se va executa în zilele aceste în unul din forturile Parisului.

O rugare. Toți domnii cari au imprumutat cărți din „Biblioteca centrală arhidiecezană“ sunt rugați să binevoiască ale restul numitei biblioteci în timpul cel mai scurt pentru a se putea termina catalogizarea, somplectă și exactă a cărților. Dr. Zenovie Păclișanu, bibliotecar arhidiecezan.

Necrolog. † Vad. Iuliana Schiopu n. Muntean, preoteasă gr-cat. în Cluj, după un morb greu, în etate de 55 ani și 36 ai căsătorii, împărțită fiind cu sfintele taine ale muribunzilor, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 9 Faur la 1 oră noaptea.

Așezămintele s'au așezat spre vesnic odihnă la moșia sa proprie din hotarul Clujului în 11 Februarie 1918 la 1 oră p. m.

Odihneasă în pace!

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.

Bibliografie.

Mângăierea Creștinului. Cu regret adă în cunoștința on. public român. că pentru scumpetea enormă a edițiunii IV prețul un. ex. din cartea de rugăciuni: „Mângăierea Creștinului“ sunt silit a-l urca la trei (3) coroane pentru un exemplar legat în legatură simplă, cu aceea, că în librării va costa patru (4) coroane. Dacă după epăzarea ediției VI pe lângă scumpetea ne mai adă a hârtiei veim putea să scot o ediție nouă cu toată probabilitatea prețul cărții se va urea încă și peste suma de mai sus. — Cartea: „Administrația bisericească“ broș. o dau și de aci cu prețul vechin redus la 6 cor. 80 fil. + speșele postale; iar „Cuvântările bisericești“ de Massillon tom. II din cari numai puține exemplare mai am pentru 1 cor. 20 fil. + speșele postale. — Oradea-mare, la 11 Februarie 1918. — Ioan Genț m. p. protopop.

MULȚĂMITĂ.

Neputând răspunde și mulțami în particular tuturor binevoitorilor, prietenilor și cunoșcuților, cari din prilejul trecerii la cele veșnice a scumpului și neuitatului nostru frate și frate Emil Andra Masca fost preot al Beinli de Câmpie, ne-au adresat scrisori de condolență, — pe aceasta cale îi rugăm să primească cele mai calde mulțumiri pentru cuvintele de mângăiere cu cari ne-au ușurat durerea noastră suflătoare.

Aranyos Györes, 12/II 1918.

Vad. Lucreția Masca și familia.